

Paraschiv Stoianov

Născut pe 30 ianuarie 1871 (sau pe 13 februarie 1874) în Giurgiu, România, unde tatăl său, militant activ pentru eliberarea națională, s-a refugiat de persecuția turcească. Stoianov a avut parte de o educație solidă, devenind medic chirurg. După școala primară din București, aderă la ideile socialiste în timpul liceului, apoi la anarhism după ce a citit broșura lui Kropotkin „Un Apel către Tineri”. Astfel, în liceu, a fondat cenacluri de elevi ce studiau socialismul și anarhismul și răspândește anarhismul în rândul muncitorilor din România, fiind considerat ca „tatăl anarhismului” în țară. A tradus în română numeroase broșuri ale lui Malatesta, printre care „Pentru Alegători”, „Printre țărani” și „Anarhia”.

Ulterior, a plecat să studieze medicina în Paris între 1889-1890, unde a participat alături de alți libertari la un congres internațional al studenților, care a adoptat Manifestul Antimiliarist – semnat de asemenea de tovarășul italian, Saverino Merlino. Stoianov a fost arestat pe 26 aprilie 1890 împreună cu Merlino la tipografia lui Gabriel Cabot, unde cei trei pregăteau printarea manifestelor „Pentru soldați” și „1 Mai”, cu ocazia primei manifestații internaționale organizate cu acea ocazie. Încarcerat la Mazas și eliberat pe cauțiune, a fost expulzat de un ordin emis pe 29 mai 1890, după care pleacă în Italia și Elveția, unde a participat la activitățile militanților elvețieni și ruși. Numele său se afla pe o listă a poliției feroviare cu o supraveghere specială la frontiere; aici se afirmă că s-a născut pe 13 februarie 1874. Împreună cu tovarășul armean, Atabekian, montează în casa acestuia o mică tipografie unde editează numeroase pamflete, broșuri și scrieri ale lui Kropotkin. Dispunând de mijloace financiare, participă la abonarea pentru diferite ziare, sprijină prizonierii și refugiații și îl ajută pe Max Nettlau la cercetarea și elaborarea lucrărilor lui Bakunin.

În același timp, menține relațiile cu militanții din România și Bulgaria, cărora le trimite materiale de propagandă importante. De asemenea, profită de o călătorie la Londra – unde probabil a fost delegatul bulgar la congresul internațional socialist la Londra din 1896, când s-a produs ruptura dintre marxisti și anarhiști – pentru a-l visita pe Kropotkin. Toate aceste activități au dus la arestarea sa, iar după expulzarea din Elveția pe 15 decembrie 1890, revine în Italia, unde participă de îndată la agitațiile provocate de organizațiile anarhiste. La o mișcare socială de amploare în Sicilia, contribuie cu tovarășii italieni la pregătirea unei insurecții, care duce la expulzarea sa și se întoarce în Bulgaria, unde formează prima grupare anarhistă, în Ruse. A avut legături strânse cu militanții libertari Spiro Goullaptcev, Michel Guerdjikov, Varban Kilifarski și Nicolae Stoinov.

La începutul anilor 1900, a tradus și editat în bulgară numeroase scrieri clasice anarhiste, printre care „Salariatul” și „Morala Anarhistă” de Malatesta și „Societatea Viitoare” de Jean Grave. De asemenea, a colaborat pentru presa bulgară libertară și la structurarea Federației Anarho-Comuniste Bulgare (FACB). Perceput ca fiind un revoluționar periculos de către regimul țarist, a fost împiedicat să intre în Rusia, unde trebuia să reprezinte Bulgaria la un congres internațional de medicină. În timpul revoltei marinarilor din Potemkin, el a fost unul dintre organizatorii unui colectiv pentru sprijinirea acestora.

În ianuarie 1923, foarte ocupat cu pacienții săi, nu poate participa la al V-lea congres FACB din Jambol, dar a adresat o scrisoare lungă delegaților. În 1932, în săptămânalul literar „Gândire și voință”, publică amintirile sale despre Elisee Reclus, ale cărui cursuri le-a urmat la Universitatea Liberă din Bruxelles. În Bulgaria, a fost unul din fondatorii facultății de medicină din Sofia în 1919 și a ocupat postul de chirurg șef, unde a format un număr mare de medici chirurgi. A profesat în Loveci, Varna și Sofia, punând bazele primului și singurului sanatoriu pentru tuberculoză osoasă. A participat la numeroase congrese științifice internaționale, iar la spitalul universitar din Sofia, unde era director, a îngrijit mulți militanți urmăriți de poliție. Paraschiv Stoianov, care a menținut corespondența pe tot parcursul vieții cu numeroși anarhiști (inclusiv Malatesta, Galeani, Merlino, Jean Grave, Michel Louise, Kropotkin, Nettlau, Zamfir Arbure...) a murit în 1941.

Biblioteca Anarhistă

Paraschiv Stoianov

ro.theanarchistlibrary.org